

2018-08-16
S2018/04502/FS (delvis)

Socialdepartementet

Folkhälsomyndigheten
171 82 Solna

Uppdrag om kunskapsstöd angående värmeböljor

Regeringens beslut

Regeringen ger Folkhälsomyndigheten i uppdrag att göra en översyn av underlag och vägledning som myndigheten har tagit fram i fråga om värmeböljor och deras effekter på hälsa samt om och i så fall hur dessa dokument bör utvecklas. I uppdraget ingår att kartlägga och analysera de erfarenheter som finns från värmeböljan sommaren 2018 samt att ta hänsyn till att extrema väderhändelser såsom värmeböljor förväntas öka i ett förändrat klimat. I uppdraget ingår att undersöka i vilken utsträckning landsting och kommuner har använt Folkhälsomyndighetens underlag och vägledning om värmeböljor samt om de ansett underlag och vägledning ändamålsenliga. Särskild vikt ska läggas vid de erfarenheter som finns hos verksamhetsansvariga och personal inom hälso- och sjukvård och socialtjänst om hantering av sårbara grupper i samband med värmeböljor men också hur kommuner och landsting informerat allmänheten. Folkhälsomyndigheten ska vid behov lämna förslag på om och i så fall hur myndigheten kan utveckla sina egna insatser för att motverka värmeböljors negativa konsekvenser för människors hälsa.

Inom ramen för uppdraget ska Folkhälsomyndigheten även analysera behoven av att utveckla befintliga system för att följa dödligheten i landet över tid, bl.a. mot bakgrund av de behov som finns vid värmeböljor och vid utbrott av smittsamma sjukdomar. I uppdraget ingår att identifiera behov av ytterligare insatser och att redovisa en plan för det fortsatta arbetet.

Folkhälsomyndigheten ska under arbetets gång inhämta synpunkter från och vid behov samverka med Socialstyrelsen och Sveriges Kommuner och

Landsting (SKL) i de delar som bedöms relevanta. Myndigheterna ska så långt som möjligt samordna sina eventuella kontakter med kommuner.

Folkhälsomyndigheten får för uppdragets genomförande använda 1 500 000 kronor under 2018. Kostnaderna ska belasta utgiftsområde 09 Hälsovård, sjukvård och social omsorg, anslaget 1:6 Bidrag till folkhälsa och sjukvård, anslagsposten 18 God vård och folkhälsa. Medlen utbetalas engångsvis efter rekvisition ställd till Kammarkollegiet. Rekvisitionen ska ske senast den 1 december 2018. Medel som inte har utnyttjats ska återbetalas till Kammarkollegiet senast den 31 mars 2019. Vid samma tidpunkt ska en ekonomisk redovisning över använda medel lämnas till Kammarkollegiet.

Uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet (Socialdepartementet) senast den 1 april 2019.

Rekvisition, återbetalning och redovisning ska hänvisa till det diarienummer som detta beslut har.

Bakgrund

Ihållande perioder av värme under sommaren kan orsaka både hälsoproblem och ökad dödlighet. Värmens negativa effekter på hälsan omfattar ett vitt spektrum från relativt milda symtom såsom uttorkning och nedsatt allmäntillstånd, till mer allvarliga symtom såsom värmeslag och hjärtinfarkt. De negativa hälsoeffekterna av värme uppstår ofta redan samma dag eller efter en till två dagar efter att höga temperaturer noterats. Under sommaren utfärdade Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut (SMHI) en Klass 2 varning, som är den allvarligaste varningsklassen för höga temperaturer. SMHI:s klimatscenarier visar att extrema väderhändelser såsom värmeböljor förväntas öka till följd av klimatförändringarna. I juli 2018 beslutade regeringen en ny förordning om myndigheters klimatanpassningsarbete (SFS 2018:1428) i syfte att förtydliga myndigheters möjligheter att initiera, stödja och utvärdera arbetet med klimatanpassning inom sitt ansvarsområde.

Folkhälsomyndigheten drev 2015–2017 ett projekt, finansierat av Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB), som syftade till att utveckla samhällets förmåga att hantera negativa hälsoeffekter till följd av värmeböljor. Folkhälsomyndigheten tog inom ramen för projektet fram en natio-

nell vägledning till handlingsplaner, broschyrer, korta filmer och en webb- utbildning. Informationen omfattar målgruppsanpassade råd som kan användas av kommuner, landsting, regioner och privata aktörer i deras arbete för att minska hälsoriskerna kopplat till värmeböljor. Projektet utvärderades 2017 för att värdera och analysera hur projektets slutresultat hade nått ut och implementerats i Sverige under sommaren 2017. Folkhälsomyndigheten har tidigare även utfärdat allmänna råd (FoHMFS 2014:17) om temperatur inomhus, men dessa gäller inte vid extrema väderförhållanden. Under sommaren 2018 har det bl.a. i media rapporterats om problem med höga temperaturer i bostäder.

Folkhälsomyndigheten övervakar hälsoläget och dödlighet i befolkningen bland annat genom att analysera generell överdödlighet för Sverige varje vecka. I maj 2018 redovisade Folkhälsomyndigheten ett regeringsuppdrag att utveckla de övervakningssystem som myndigheten ansvarar för, eller använder sig av i sina analyser, så att de kan indikera klimatets påverkan på befolkningens hälsa. Ett av förslagen från myndigheten var att följa överdödlighet kopplad till värme med en modell som i nuläget används inom influensaövervakningen.

Samtidigt med detta uppdrag om kunskapsstöd gällande värmeböljor har regeringen gett Socialstyrelsen i uppdrag att följa upp och utvärdera krisberedskap inom socialtjänst och kommunal hälso- och sjukvård.

På regeringens vägnar

Annika Strandhäll

Anders Klahr

Kopia till

Kammarkollegiet

Socialstyrelsen

Sveriges Kommuner och Landsting (SKL)